

Intervju:
Štefanija
DROLČ

ŠTEFKA DROLC JE STARA ŠESTINOSEMDESET LET. TE DNI SE PRIPRAVLJA NA SNEMANJE ŠE ENEGA FILMA. SPOMNIMO SE JE PO VLOGAH IZ FILMOV NA SVOJI ZEMLJI (1948, FRANCE ŠTIGLIČ), NAŠ AVTO (1962, FRANTIŠEK ČAP), ZAROTA (1964, FRANCI KRIŽAJ), NA PAPIRNIH AVIONIH (1967, MATJAŽ KLOPČIČ), NA KLANCU (1971, VOJKO DULETIČ), CVETJE V JESENI (1973, MATJAŽ KLOPČIČ), DESETI BRAT (1982, VOJKO DULETIČ) ... IN PO MNOGIH NEPOZABNIH GLEDALIŠKIH VLOGAH, KI JIH JE USTVARILA NAJPREJ V SSG TRST, KASNEJE PA ŠE V LJUBLJANSKI DRAMI. PRIŠLA JE Z VABILOM K OGLEDU TEDNA JAPONSKEGA FILMA V KINODVORU. REKLA JE, DA NIKAKOR NE BI RADA ZAMUDILA TEH FILMOV. OPRAVIČILA SE JE ZARADI UTRUJENOSTI, KI SE JE HITRO UMAKNILA V OZADJE. IN KLEPETAVOSTI, KI DA JE VSTOPILA NEPOVABLJENA

TO IMAM OD DRUŽENJA Z IVANKO IN IVO ... KAKO ME KLEPETAMO ...

O čem pa se, po toliko letih druženja, z Ivanko Mežanovo in Ivo Zupančič pogovarjate? O moških?

Ha, ha. Tudi o moških. Malo se nasmejimo. V glavnem so to dobronamerne klepetalnice. Ravno pred kratkim smo si skupaj ogledale predstavo v dramski šoli Barice Blenkuš. Spomnile smo se naših začetkov. Čudovit večer je bil. Potem smo morale nujno na pivo. In potem smo spregovorile celo o svojih moških. Zelo naklonjeno ... O obeh možeh, s katerima sem živela – da ne štejem ljubimcev ...

Koliko je bilo ljubimcev?

Nekaj jih je že bilo (smeh). Bilo bi nenavadno, če jih ne bi bilo ...

Nedolgo tega so mi v igralsko-režiserski družbi rekli, da ste kot človek in igralka izjemno erotični in vas od novinarjev nihče nikoli o tem ne povpraša ... Češ, da vas, ko gre za filme, v katerih ste nastopili, sprašujemo samo o vlogah mater...

Lepo mi je bilo. Saj se ljudje itak spomnimo samo lepih stvari. Človek včasih preboli ... Ko pa je težko, je težko ...

Kaj je za vas erotika na filmskem platnu?

Nekaj, kar deluje name. Ko deluje. In ko deluje, jo sprejemem kot tako in jo ponotranjim. In potem je vse prav. Igralci drug na drugega, ko gre za erotiko na odru ali pred kamero, zelo različno delujemo. Pri nekaterih začetim nenavadno čutno zadržanost, pri drugih je spet ravno obratno ...

Menite, da je kaj razlike v tej, kot pravite, čutni zadržanosti pri igralcih med igralci iz vaše generacije, oziroma srednje igralske in tiste, ki je pravkar prišla z akademije?

Bistvene razlike pravzaprav ni. To je vedno odvisno od vsakega posameznika ... Sicer pa se je erotika med menoj in soigralcem verjetno najbolj čutila v predstavi Brez tretjega, ko sem igrala z Miho Balohom. Moj bivši mož Jože Babič je režiral. Zanimivo, med nami tremi je bilo takrat precej občutljivo obdobje. Sicer pa je šlo za tihe ljubezni, predvsem v gledališču, ki so trajale ... krajše obdobje. Dolga leta sem igrala zadržane krhke ženske ... Pri filmu za širši diapazon vlog tako in tako ni bilo priložnosti. Najbolj sem se oprla na vlogo matere v Cankarjevem *Na klancu*. Toda to je bil moj svet matere, svet moje matere. Sicer pa nisem imela kakšnih posebnih možnosti na filmu, vsaj ne v tistem obdobju, ko sem še lahko delala takšne stvari ...

Kako to, da ste igrali matere, ko pa izžarevate neverjetno čutnost one druge sorte ...?

Za ničemer ne žalujem ... Tako je pač bilo. Mogoče mi je ostala v živem spominu Milena Zupančič v filmu *Vdovstvo Karoline Žašler* (1976, Matjaž Klopčič). Seveda je bila na nek način izgubljena ženska, toda pokazala je vse dimenzije ženske, ki je doživela razočaranje ... Se spomnite filma *Najini mostovi* (Bridges of Madison County, 1995, Clint East-

wood)? Meryl Streep je bila fantastična. Zнала je živeti svoja leta na filmu. V tej vlogi. Zakaj bi jo igrale dvajset let mlajše ženske? Saj ženska, madonca, živi svoje erotično življenje tudi pri petinpetdesetih letih. In kasneje. Saj ženske ne umremo pri štiridesetih. Še posebej, če se nam zgodijo stvari, kot so se zgodile Francesci ... Kar na jok mi je šlo od lepega. In kako sta tako ona kot junak, ki ga igra Eastwood, po toliko letih ohranila lep odnos ... Klub temu, da je imela moža in otroke ...

Zagotovo ste hoteli snemati več, kot ste?

Seveda. Ampak nimam občutka, da sem kaj zamudila, ker teh možnosti ni bilo ... Res se je bolj malo snemalo.

Ko ste leta 1948 snemali svoj prvi film, Na svoji zemlji – pa tudi v letih kasneje – zagotovo niste imeli posebnih znanj igranja pred kamero ... Čemu ste sledili?

Na snemanjih sem bila kar v dolgih obdobjih. Spomnim se, da so nam na začetku govorili: pazite se gledališke igre. Ampak saj tudi gledališke igre nismo obvladali. Projektu smo pripadali. Znanja smo se učili sproti. Najbolj sem občudovala stare igralce, Milevo Zakrajšek, kako so brez napora igrali ... Prav na jok mi gre, ko se spomnim njenih prizorov. In pa seveda tudi svojega, ko pripovedujem partizanom o jutrišnjem dnevu ... Čeprav to niso velike vloge velikih filmov, kot je ta, ki sva ga pravkar omenili, *Najini mostovi* ...

Kateri vaš prizor iz filmov vam je najljubši?

Zagotovo jih je tudi nekaj iz Duletičevega filma *Na klancu* ...

V čem se, po vašem, mati iz tega filma razlikuje od tiste iz Klopčičevega filma Na papirnatih avionih?

Gre za dve popolnoma različni materi. Sama dajem absolutno prednost materi filma *Na klancu*. Obe sta v isti zrelosti, a v drugačnih časih sveta. Enkrat sem s pozornostjo gledala film *Na papirnatih avionih* in še prav posebej materin, torej moj, dialog. Joj, kako bi ga danes drugače naredila!

Kaj bi naredili drugače?

Ne vem, kako bi povedala ... Ne vem. Danes ta monolog drugače čutim. Zdi se mi, da preveč citiram podatke, manjkajo vmesna stanja. Vse je teklo tako ...

Ste vedno razumeli ženske, ki ste jih igrali?

V človeku je takšen razpon ... So stanja, ki človeka pripravijo do zelo nenavadnih reakcij in ga pokažejo v prav bedni luči. Če razširiš možnosti posameznika, če se vanj poglobiš, lahko razumeš vsakogar. Vsakršen značaj. Čimbolj je zanimiv, navzven ali navznoter, vse je treba razumeti. Zato moram kot igralka sprejeti, da sem lahko tudi takšna, kot je moja junakinja. Takih stvari, ki se tako polno odprejo in se zažrejo ... Zanimivo, da smo slovenske igralko imele v gledališču več možnosti raziskovanja človeških skrajnosti kot na filmu ...

Ni bilo pravih scenarijev?

Morda. Zagotovo! Manj se je snemalo, to lahko rečem. Ko sem prišla iz Trsta, sem bila zanimiva s povsem druge plati ... Oresteja, Medeja ... Danes mislim, da je nisem zmogla dobro narediti. Preveč je kompleksna. V tekstu je tako malo možnosti izpovedati vse, kar čutiš. Že v osnovi moraš biti Medeja. Ampak to nisem. Toda, za življenje je bolje, če nikoli nismo ...

Bi igrali Medejo na platnu?

Bi, z veseljem. Na filmu sem jih videla kar nekaj. Bile so izjemne. Čeprav gledališče dopušča izbruh, ki je malce močnejši kot tisti pred kamero ... No, nisem ravno prepričana. Morda gre samo za nianse izrazitosti ...

Je igra v gledališču bolj povezana z življenjem kot tista na filmu?

Vsekakor ima v tem smislu prednost. Hm ... Spominjam se Duše, njenih tišin, pa ne tistih v *Plesu v dežju*, temveč njene samotne ure in njenega obraza ... To so nepozabne stvari. V tem je bila Duša velika. Ko se je spominjajo, vsi govorijo

o njenem tavanju iz Plesa ... Toda, ko bi vedeli za njene samotne ure. Kažejo velikega človeka, z ogromno notranjo energijo. Brez zunanjih naporov. Izjemne so tudi stvaritve, ki sta jih Nataša Barbara Gračner in Polona Juh posneli z Metodom Pevcem, tako *Carmen* kot *Pod njenim oknom* ...

Snemali ste s Stiglicem, Klopčičem, Duletičem...

Vojko Duletič je posebnež. S takšnimi se zelo dobro razumem. Nekaj podobnega bi v gledališkem svetu lahko rekla za Damirja Zlatarja Freya. Izjemno senzibilen, po drugi strani pa sila eksploziven. Duletič je zelo natančno vedel, kaj hoče. Ves čas sem imela občutek, da natanko vem, kaj misli, da čutim vse, kar govori ... Nikakršnega nasilja ni bilo.

Kolikokrat se vam je zgodilo, da ste na snemanju presenetili samo sebe in s tem tudi režiserja?

Gre za zelo majhne vzgibe, v sebi si nekako pripravljen, pa vendar, nikoli ne bi hotela režiserja namerno presenetiti. So srečnejši trenutki, ko se odpre nezavedno, ko se odpre nekaj pravega in bolj resničnega. So igralci, med fanti jih je več, ki radi presenečajo (smeh) ...

Torej se striktno držite režiserjevih navodil?

Sploh ne. No, navadno pogovor o tem, kako in kaj bom počela, steče mnogo prej. Sicer pa, ko ti dajo znak, začneš pred kamero živeti svoje življenje. Za to gre.

Katere filme ste gledali v desetletjih, ko ste snemali? Kje ste se učili obrti? Vas je katera tuja kolegica posebej navdihovala?

Bette Davis mi je bila všeč. Čeprav, po drugi strani, me vloge, ki jih je igrala, niso privlačile. Romy Schneider in Jeanne Moreau sta bolj igralki mojega tipa. Med moškimi pa Anthony Hopkins. Se spomnite *Dežele senc* (Shadowlands, 1993, Richard Attenborough)? O, moj bog! Nič kaj lep gospod, ampak kakšna globina.

Omenili ste Deželo senc, Najine mostove, filma, v katerih se glavni junaki z življenjem pripravajo o tem, kaj iz njega nastane, ko mu rečeš »ja« in kaj, ko zaloputneš z »ne« ...

Se strinjam! Spomnim se prizora, ko se pred dežjem zatečeta pod neke vrste kozolec na travniku in profesor, torej Hopkins, svoji ljubljeni ameriški prijateljici, ki jo igra Debra Winger, reče, kako srečen da je. Ona pa mu odgovori, da je ta sreča že del žalosti, ki prihaja. Kajti kmalu se bosta za vedno poslovila ... In to pove človeku, ki prvič nekaj čuti. Vse življenje se je namreč z ljudmi srečeval z distance. Človeške pokrajine so neizmerne ... Filmi, ki jih na takšen način opisujejo, so mi blizu.

V kakšnem filmu bi igrali »jutri«?

Ha. Včeraj sem bila na bralni vaji za film Vinka Möderndorferja, Kandidatka in šofer, po scenariju Toneta Partljiča. Partljič je tako vesel in sončen, ampak včasih imam občutek, da mu zmanjka občutka za mero. Včasih po nepotrebem seže prenizko, da bi izzval dobro voljo. No, hvala bogu, da ga imamo ... Vsega skupaj povem en stavek. Ampak lepo mi je priti med ljudi. Z njimi delati.

Glede na to, kar ste doslej povedali, bi vendar morali igrati v ljubezenskem filmu ...

Pri teh letih naj igram v ljubezenskem filmu? Teško si predstavljam...

Oblak 9 (Wolke 9, 2008, Andreas Dresen) je, recimo, izvrsten film, ki govori o ljubezenskem in seksualnem življenju starejših ljudi ...

Čeprav je hecno ... Človek se včasih sploh ne zaveda, da ima v sebi veliko neizpete energije. Morda neizkoriščene. Toda pri mojih letih (smeh) ... Prepozno je še za eno polno življenje. Zdaj je čas spominov

